

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	ZDRAVSTVENA IN SOCIALNA GERONTOLOGIJA
Course title:	HEALTH AND SOCIAL GERONTOLOGY

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Zdravstvena nega 2. stopnja	Integrirana zdravstvena in socialna obravnava starejših odraslih v napredni zdravstveni negi	2.	3.
Nursing Care master study programme	Integrated Health and Social care of the older adults in advanced nursing practice	2.	3.

Vrsta predmeta / Course type

Obvezni predmet izbrane študijske smeri /
Compulsory subject selected study field

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

IM-MAG-A.1.1

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	20	/	/	/	100	5

Nosilec predmeta / Lecturer:

izr. prof. dr. Gorazd Voga / Assoc. Prof. Gorazd Voga, PhD
zasl. prof. dr. Jana Goriup / Prof. Emerita Jana Goriup, PhD

Jeziki / Predavanja / Lectures: Slovenski jezik / Slovene language
Languages: Vaje / Tutorial: Slovenski jezik / Slovene language

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

- Ni pogojev.

Prerequisites:

- No special requirements.

Content (Syllabus outline):

Vsebina:

Zdravstvena gerontologija

- Biološko staranje.
- Geriatриčni sindromi.
- Čutila v starosti.
- Krhkost, sarkopenija.
- Mišično-skeletni sistem v starosti, gibanje, padci.
- Koža v starosti, razjede zaradi pritiska.
- Prebavila v starosti, kaheksija, zaprtje.
- Genitourinarni sistem v starosti, inkontinenca.
- Srčnožilni sistem, dihala, endokrini sistem v starosti.
- Spanje v starosti, nespečnost.
- Bolečinski sindrom.
- Živčevje v starosti, delirij.

Health Gerontology

- Biological ageing.
- Geriatric syndromes.
- Senses in old age.
- Frailty, sarcopenia.
- Musculoskeletal system in old age, motion, falls.
- Ageing of skin, pressure ulcers.
- Gastrointestinal system in old age, cachexia, constipation.
- Genitourinary system in old age, incontinence.
- Cardiovascular, pulmonary, endocrine system in old age.
- Sleep in old age, insomnia.
- Pain syndrome.
- Nervous system in old age, delirium.

- Sporazumevanje, vedenjske in psihične spremembe, svojci.
- Depresija, samomori v starosti.

Socialna gerontologija

- Staranje kot družbeni proces.
- Aktivno in produktivno staranje; interdisciplinarni vidik staranja.
- Socialni, psihološki in sociološki procesi v starosti.
- Demografske spremembe (staranje populacije; vpliv na življenjski slog in življenjski standard ter prosti čas starejših).
- Spol, socialno-ekonomski položaj.
- Umiranje, smrt v postmoderni družbi.
- Ageizem in gerontofobija.
- Stereotipi o staranju.
- Starejši, partnerstvo, družina, vdovstvo.
- Socialna in subjektivna neenakost.
- Starejši v urbanem in ruralnem življenjskem okolju; vpliv izobrazbe, poklica v odločanju za bivanje.
- Socialne strukture in mreženje.
- Starejši in socialna izključenost.
- Starejši in trg dela, zaposlovanje.
- Vključevanje in socialna podpora. Pokojnine in socialni transferji.
- Starejši, strateške politike, družbe in socialnih organizacij.
- Učinki ekonomskih prerazporeditev med generacijami: revščina, bogastvo, dohodek, dediščina.
- Starejši in sistemi socialne varnosti, politike in gospodarstva.
- Raziskovanje o demografskih gibanjih na področju staranja prebivalstva v družbi.

- Communication, behavioral and psychological symptoms, caregivers.
- Depression, suicide in old age.

Social Gerontology

- Aging as social process.
- Active and productive ageing; interdisciplinary aspects of ageing.
- Social, psychological and sociological processes in oldhood.
- Demographic changes (aging population, influences on life style and life standard and spare time of elderly).
- Gender, socio-economic status, education, profession and aging.
- Dying, death.
- Ageism and Gerontophobia.
- Ageing Stereotypes.
- Elderly, partnership, family, widowhood.
- Social and subjective inequality.
- Elderly in urban and rural environment; education's and occupation's influences on deciding for housing.
- Social structures and networking.
- Quality and productive Ageing.
- Constructions and forms of socialization.
- Elderly and social exclusion.
- Elderly and the labour market, employment; Integration and social support.
- Pensions and social transfers
- Elderly, strategic policy, society and social organizations.
- The effects of economic redistribution between generations: poverty, wealth, income, legacy.
- The elderly and social security systems, policies and of the economy.
- Research on demographic trends in the field of population ageing in the society.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Zdravstvena gerontologija

- Fillit HM Rockwood K, Young JB. 2016. *Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology*, Elsevier
- Eliopoulos C. 2021. *Gerontological Nursing*. Wolters Kluwer
- Williams PA. 2023. *Basic Geriatric Nursing*, Elsevier
- Štukovnik V. *Nefarmakološko zdravljenje nespečnosti pri starostnikih*. Farmaceutski vestnik 2017; 68 (2): 137-43
- *Bolezni in sindromi v starosti 1-5*. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije, 2007-2011.

Socialna gerontologija

- Goriup, J, Lahe, D., 2018. *Poglavja iz socialne gerontologije*. 1. natis. Maribor: AMEU - ECM, Alma Mater Press.

- Hooyman, N. R., Kawamoto, K.Y., Kiyak, A. H., 2017. *Social Gerontology: A Multidisciplinary Perspective*. Pearson.
- Grün, A., 2010. *Visoka umetnost staranja*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Haralambos, M., Holborn, M., Wilson, P., Davies, T., 2018. *AQA A-level Sociology Themes and Perspectives*. Year 2. Collins.
- Ramovš, J. 2020. *Integrirana dolgotrajna oskrba*. Ljubljana: Institut Antona Trstenjaka.
- Charlier, S., Baier, G., eds. 2007. *Soziale Gerontologie: Altenpflege professionell*. Auflage: 1. Thieme.

Cilji in kompetence:

Student je sposoben:

- prepoznati potrebe starajočega prebivalstva ter njegove potrebe po zdravstveno negovalnih storitvah,
- življenjske aktivnosti za vzdrževanje zdrave starosti,
- cilje in organiziranost kakovostne zdravstvene nege starejšega,
- razumeti pomen socialne gerontologije ter pomen in vrste tveganj, ki jih pomeni hitro starajoča se družba; razumeti koncept socialne gerontologije;
- svoja znanja utemeljiti s spoznanji tega predmeta in lažjim ter učinkovitejšim razumevanjem specifik različnih področij gerontologije, ki jih spoznava pri drugih predmetih;
- razumeti projekcije prebivalstva, posledice, ki jih lahko slaba prebivalstvena politika povzroči in je sposobna vzpostavljati konstruktivno kritičen odnos do pojavov slabe prebivalstvene politike.

Objectives and competences:

The student becomes familiar :

- the link between the aging population and demand for nursing care,
- activities for maintaining healthy existence of the elderly,
- the goals and methods of quality nursing care of an elderly individual,
- to understand the importance of Social Gerontology and the significance and type of risks that a rapidly aging society implicates;
- On the basis of the acquired knowledge, the student will be able to independently and successfully acquire the specifics of individual fields of social gerontology;
- on bases of his knowledge he/she is able of more effective understanding of the specifics of various areas of gerontology that he is acquainted with in other subjects;
- to understand the population projections, the consequences which a poor population policy can cause, and is capable of establishing a constructively critical attitude towards the occurrence of a poor population policy.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- poznavanje verige vzrokov za zmanjševanje zmoglosti starejših;
- načrtovanje ohranjanja sposobnosti starostnikov;
- zmanjševanje posledic bolezni v starosti;
- poznavanje problema naravne rasti napram celotni rasti prebivalstva ter potrebe po učinkoviti prebivalstveni politiki;
- prepoznavanje različnih vidikov staranja, sprememb na fiziološki in psihološki ravni ter kompleksnost problematike staranja in posledic pretiranega staranja;
- poznavanje elementov potrebne prebivalstvene politike in vrednot družbe, ki stremi k dolgoročnemu preživetju;

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

- understanding the biological changes during ageing and causes for disability in the elderly;
- planning possibilities of maintaining abilities in the elderly;
- reducing disabilities due to diseases in old age;
- knowledge of the problem of natural growth in the area of overall population growth and the need for an effective population policy;
- identifying different aspects of ageing, changes in physiological and psychological levels and the complexity of the problem of ageing and the consequences of excessive ageing;
- knowledge of the elements of the necessary population policy and the values of society aspire to long-term survival;
- knowledge of interventions in the field of

- poznavanje intervencij na področju socialne gerontologije.

Prenosljive/ključne spretnosti in drugi atributi

- Z ustrezno uporabo študij problemov in izkustvenih vaj študentje razvijejo analitične veščine, veščine reševanja večine geriatričnih sindromov v sodelovanju z družinskimi člani in drugimi člani zdravstvenega tima.

social gerontology.

Transferable/key skills and other attributes

- Through problem-based case studies and experiential exercises, the course enables students to develop analytical, problem-solving management to resolve most geriatric syndromes in cooperation with, caregivers and members of the health team.

Metode poučevanja in učenja:

- Predavanja
- Seminarji
- Individualno delo
- Gosti iz prakse

Learning and teaching methods:

- Lectures
- Seminars
- Individual work
- Guest from praxis.

Načini ocenjevanja:

Delež (v %) /
Weight (in %)

Assessment:

<ul style="list-style-type: none"> • 80 % prisotnost na obveznih seminarskih vajah. • Oddan in uspešno opravljen zagovor seminarske naloge. Opravljene obveznosti iz seminarske naloge so predpogoj za pristop k izpitu. • Pisni izpit • Ocenjevalna lestvica ECTS: nezadostno (1-5), zadostno 6, dobro 7, prav dobro 8), prav dobro 9, odlično 10.	40 % 60 %	<ul style="list-style-type: none"> • 80% attendance at mandatory seminars. • Submitted and successfully defended seminar work. Fulfilled obligations concerning project work are a prerequisite for the exam. • Written exam. • Grading scale ECTS: insufficient (1-5), satisfactory (6), good (7), very good (8), very good (9), and excellent (10).
--	------------------	--

Reference nosilca / Lecturer's references:

izr. prof. dr. Gorazd Voga

1. VOGA, Gorazd. Geriatric patients in the ICU. V: GAŠPAROVIĆ, Vladimir. *Intensive care week Croatia*. Zagreb: Pharmamed Mado, 2017. Str. 32-34. Signa Vitae, vol. 13, suppl. 3. ISSN 1334-5605. <http://www.signavitae.com/wp-content/uploads/2017/06/sv13-s3-32-34.pdf>. [COBISS.SI-ID 816291]
2. VOGA, Gorazd, GABRŠČEK, Lucija. Early hemodynamic assessment and treatment of elderly patients in the medical ICU. *Wiener Klinische Wochenschrift*. 2016, vol. 128, suppl. 7, str. s505-s511. ISSN 0043-5325. DOI: [10.1007/s00508-016-1131-5](https://doi.org/10.1007/s00508-016-1131-5). [COBISS.SI-ID 776355]
3. VOGA, Gorazd, KOVAČIĆ, Dragan. The relativity of age or geriatric medicine at the crossroads. *Wiener Klinische Wochenschrift*. 2016, vol. 128, suppl. 7, str. s430-s432. ISSN 0043-5325. DOI: [10.1007/s00508-016-1128-0](https://doi.org/10.1007/s00508-016-1128-0). [COBISS.SI-ID 776099]

zasl. prof. dr. Jana Goriup

1. Goriup, Jana; Lahe, Danijela. Ali je ageizem družbeno (neželen) ojav samo postmoderne družbe? Is Ageism an (undesirable) social phenomenon only in the postmodern Society? znanstvena monografija (uredniki: Jana Goriup, Goran Gumze & Peter Seljak) 1'st ed.-Maribor: Alma Mater Europaea-Evropski center, Alma Mater Press, 2020.
2. Goriup, Jana; Lahe Danijela. Are the Slovenian Youth in the Grip of Ageism and Gerontophobia? The Challenges

- of Social Gerontology: znanstvena monografija (uredniki: Jana Goriup, Goran Gumze & Peter Seljak) 1st ed.- Maribor: Alma Mater Europaea-Evropski center, Alma Mater Press, 2019.
3. GORIUP, Jana. Multikulturalnost – vrednota postmoderne evropske družbe? MEDKULTURNA oskrba v zdravstvu : znanstvena monografija / [urednika Bojana Filej, Boris Miha Kaučič]. - 1. izd. - Celje : Visoka zdravstvena šola, 2019.
  4. GORIUP, Jana. Multicultural society and nursing. V: KAUČIČ, Boris Miha (ur.), et al. Multicultural society and aging - challenges for nursing in Europe : selected chapters. Celje: College of Nursing: = Visoka zdravstvena šola. 2016, str. 4-14.
  5. GORIUP, Jana. Poglavlja iz socialne gerontologije / Jana Goriup, Danijela Lahe. - 1. natis. - Maribor : AMEU - ECM, Alma Mater Press, 2018. - (Zbirka Znanstvene monografije / Alma Mater Europaea - Evropski center).
  6. MACUH, Bojan, GORIUP, Jana. Ovire starejših pri aktivnostih v domovih za starejše. Revija za univerzalno odličnost : RUO, ISSN 2232-5204, dec. 2017, letn. 6, št. 4, str. 308-322.
  7. LAHE, Danijela, GORIUP, Jana. The role of knowledge about aging in creating young people's attitudes to the elderly. Šolsko polje : revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja, ISSN 1581-6036. [Tiskana izd.], 2017, letn. 28, št. 1/2, str. 115-130, 191-192.
  8. GORIUP, Jana, LAHE, Danijela. The role of education and knowledge about aging in creating young people's attitudes to the elderly. Acta educationis generalis. 2018, vol. 8, iss. 1, str. 63-75.
  9. GORIUP, Jana. Starostniki, njihova avtonomija in družbeni status. Revija za zdravstvene vede, ISSN 2350-3610, 2016, vol. 3, no. 2, str. 18-36, tabele.
  10. GORIUP, Jana, ČAGRAN, Branka, KROŠL, Katja. Education of older people for combating their loneliness. Acta Technologica Dubnicae, ISSN 1338-3965, 2015, vol. 5, iss. 1, str. 21-36.
  11. GORIUP, Jana, ŠOBA, Vilma Alina. Knowledge management for knowledge society and intergenerational education. International journal of management, knowledge and learning, ISSN 2232-5107. [Tiskana izd.], 2015, vol. 4, iss. 1, str. 109-126, 130.
  12. GORIUP, Jana, ČAGRAN, Branka, KROŠL, Katja, MULEJ, Matjaž. Older people and their loneliness : a case in a transitional society. Sociology and anthropology, ISSN 2331-6179, 2015, vol. 3, 4, str. 231-239.
  13. GORIUP, Jana. Vpliv globalizacije na družbo znanja in medgeneracijsko učenje. Revija za ekonomske in poslovne vede, ISSN 2350-384X, 2014, vol. 1, no. 1, str. 83-101.
  14. ČUSKIČ, Alma, GORIUP, Jana. Soočanje svojcev s starostnikom z demenco. Revija za zdravstvene vede, ISSN 2350-3610, 2015, vol. 2, no. 1, str. 99-111.
  15. GORIUP, Jana; MIHALIČ, Manca; KRAŠOVEC, Brina; MULER, Patricija; KMET, Saša; ZOTLER, Špela; BEUERMANN, Jasna; MACUH, Bojan. Nekateri vidiki posledic vdovstva na osamljenost starejših = Some aspects of the consequences of widowhood in the loneliness of the elderly. V: FILEJ, Bojana (ur.). Zbornik prispevkov z recenzijo = Proceeding book with peer review, 6. Mednarodna znanstvena konferenca za človeka gre: interdisciplinarnost.
  16. GORIUP, Jana, MOHORKO, Darja, KRASNIČ, Anja, GRABAR, Nina, KUSIČ, Ana, HOJS, Lana, KUNČIČ, Urška, VUZEM, Mirjana, ŽVIKART, Ana, BALAIČ, Mihael, HORVAT, Taja, ZABRET, Neja. Humor o starostnikih in zanje (nekateri sociološki vidiki vplivov humorja na starostnike in o njih) = Homour about and for the elderly (some sociological views on the effect of humour on and about the elderly). V: FILEJ, Bojana (ur.). Zbornik prispevkov z recenzijo = Proceeding book with peer review, 5. Mednarodna znanstvena konferenca za človeka gre: interdisciplinarnost, transnacionalnost in gradnja mostov. Maribor: Alma Mater Europea - ECM. 2017, str. 421-430.